

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2011

JĘZYK KASZUBSKI

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2011

Część I

Nr zadania	Obszar standardów	Opis wymagań	Poprawna odpowiedź
	Wiadomości i rozumienie	Znajomość gramatyki języka umożliwiająca poprawne posługiwanie się nim w mowie i piśmie	
1.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie rodzajów akcentu	A
2.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie procesu kaszubienia	D
3.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość alfabetu kaszubskiego	B
4.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie procesu jotacji	B
5.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość zasad ortografii kaszubskiej	C
6.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie procesu labializacji	A
7.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość fonetyki języka kaszubskiego	C
8.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie różnic między potocznym a literackim językiem kaszubskim	D
9.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie części mowy	D
10.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie formy fleksyjnej czasowników	A
11.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie formy fleksyjnej rzeczowników	C
12.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie znaczenia wyrazu	A
13.	Wiadomości i rozumienie	Rozumienie znaczenia związków frazeologicznych	B
14.	Wiadomości i rozumienie	Rozumienie znaczenia związków frazeologicznych	A
15.	Wiadomości i rozumienie	Rozumienie znaczenia związków frazeologicznych	D
16.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie zakresu znaczeniowego wyrazu	C
17.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie wyrazów emocjonalnie nacechowanych	D
18.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie rodzajów zdania	C
19.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie części mowy	A
20.	Wiadomości i rozumienie	Rozpoznanie części mowy	D

Część II

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Odczytanie tekstu w języku kaszubskim, przetłumaczenie na język polski, rozpoznanie form fleksyjnych i połączeń wyrazowych

Nr zadania	Częstki semantyczne	Szczegółowa Punktacja	Ogólna punktacja
1.	<i>Stolëmka ... sã ùrzaśła.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>përznã, sã ùrzaśła</i> Za zrozumienie całości:	1+1 1	3
2.	<i>Pòtemù ... pò òżenkù.</i> Za przetłumaczenie słowa: <i>wëdata sã</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
3.	<i>Midzë nima ... pòdlegac.</i> Za przetłumaczenie słowa: <i>sã ùżerele</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
4.	<i>Òni sã tak dlugò ... rzucy.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>sã swarzëlë, wiatowelë, dobëté</i> Za zrozumienie całości:	1+1+1 1	4
5.	<i>Na to ... kamienie.</i> Za zrozumienie całości:	1	1
6.	<i>Òn wzał ... Gduńska.</i> Za przetłumaczenie słów: <i>szmërgnał</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
7.	<i>Ale òna ... niżlë nen.</i> Za przetłumaczenie słowa: <i>forsz, czile, szlachów</i> Za zrozumienie całości:	1+1+1 1	4
8.	<i>Òd tegò czasu ... żëczbë.</i> Za przetłumaczenie słowa: <i>żëczbë</i> Za zrozumienie całości:	1 1	2
			20

Część III

Obszar standardów	Opis wymagań
Tworzenie informacji	Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu

Temat 1. Interpretując wiersz Jana Karnowskiego *Naszô mòwa* i fragment kazania księdza Jana Walkusza *Ò apartnoscë Bòszczégò i lëdzcégò słowa*, przedstaw postawę autora wobec języka. Postawa której z osób jest Ci bliższa i dlaczego?

I. Argumentacja tematu (0–15)**1. Zasada zestawienia tekstów (0–1)**

np.:

- utwory należą do różnych gatunków literackich: prozy i liryki,
- poruszają zagadnienie języka przodków, mowy kaszubskiej,
- mówią o roli języka i pytają o kondycję mowy przodków.

2. Interpretacja wiersza Jana Karnowskiego *Naszô mòwa* (0–4)

Stosunek autora do języka ojców, np.:

- dobrze zna swój język i jego dzieje, poznał go dzięki matce, czyli zna go „od kołyski” (od dziecka)
- język jest *urokliwy, jak chaber w zbożu, chociaż skromny*
- język wyraża głosy przyrody (śmiech – ptak, płacz – wiatr),
- język jest upersonifikowany (jest ubrany, śmieje się, płacze, żali się)
- podmiot liryczny jest przywiązany do swojego języka, jego wartość poznał, słuchając opowieści i bajek

3. Interpretacja utworu Jana Walkusza *Ò apartnoscë Bòszczégò i lëdzcégò słowa* (0–4)

np.:

- kazanie ma charakter prozy poetyckiej
- kaznodzieja wskazuje na wyjątkowość mowy ludzkiej, traktuje ją jak dar
- każdy jest odpowiedzialny za to, co mówi
- każdy powinien być apostołem swojego języka, dbać o jego rozwój
- bardzo łatwo stać się Judaszem, zdrajcą, zaprzeć się języka, swojej tożsamości
- wskazanie na poetyckość prozy, określenie środków artystycznych i ich funkcji

4. Określenie funkcji środków językowych w interpretowanych tekstach (0–2)**5. Piszący wyraża swój stosunek do postaw osób mówiących w obu tekstach (0–2)**

(nie oceniamy opinii tylko jej argumentację), np.

- uzasadnia wybór tekstu,
- argumentuje swoją opinię.

6. Podsumowanie (0–2)

np.:

- wskazanie podobieństw i różnic w podejściu do języka w obu tekstach
- wskazanie na radykalność poglądów kaznodziei,
- uzasadnienie własnej postawy wobec języka,
- umiejscowienie w czasie wypowiedzi: J. Karnowskiego (pocz. XX wieku) i J. Walkusza (II poł. XX w).

II. Język i styl (0–2)

Komunikatywny język, na ogół poprawny (nieliczne błędy drugorzędne różnego rodzaju). Bogaty zasób słownictwa (poprawne użycie pojęć i terminów). Styl jasny, jednorodny, adekwatny do tematu).

III. Kompozycja (0–3)

Funkcjonalna wobec tematu, trójdzielna, spójna z zachowaniem poprawnego układu graficznego (wyraźny i związany z tematem wstęp, logiczna argumentacja, wynikające z argumentacji wnioski / podsumowanie).

Temat 2. Zinterpretuj horacjański motyw *exegi monumentum* w wierszach *Czë bådze taczi chtos* Stanisława Jankego i *Ex egi* Jana Rompskiego.

I. Argumentacja tematu (0–15)

1. Zasada zestawienia tekstów (0–2)

np.:

- oba utwory należą do liryki
- horacjański motyw *exegi monumentum*

2. Interpretacja wiersza Stanisława Janke *Czë bådze taczi chtos* (0–4)

np.:

- wyjaśnienie istoty motywu *exegi monumentum*
- rozważania nad kaszubszczyzną pisaną i mówioną
- rozważania nad przyszłością języka kaszubskiego i twórczości poety (czy twórczość autora przetrwa próbę czasu i czy będzie rozumiana po latach)
- odwołanie się do kontekstów literackich (np. do utworów Horacego, J. Kochanowskiego, itp.)

7. Interpretacja wiersza Jana Rompskiego *Ex egi* (0–4)

np.:

- wyjaśnienie istoty motywu *exegi monumentum*
- wyjaśnienie funkcji motywu *exegi monumentum* w wierszu Rompskiego (motyw odległy autorowi)
- rozważania nad rolą poezji i poety (współczesny poeta powinien tworzyć poezję inną niż Horacy; u Horacego myśl była rytmiczna jak „dzwon”; zadaniem współczesnego poety nie jest „składanie rytmów”, ale ważenie słów poeta ma tworzyć nie tyle nieśmiertelne rymy, doskonałe formy, ale ponadczasowe myśli).

8. Określenie funkcji środków językowych w interpretowanych tekstach (0–3)

np.:

- epitet (np.: *biédny môli ksążeczczci, wëblakłå skarnią*)
- metafora (np.: *skarnią pòezji, skórë egzystencjalny ùcemiãdzi*)
- apostrofa (np.: *Ò, Mòja pòezjô mëslë!*)
- symbol (np.: *zwón*)

9. Podsumowanie (0–2)

np.:

- poddanie w wątpliwość horacjańskiej tezy o nieśmiertelności poezji i poety,
- poeta jako twórca myśli, których przetrwanie jest niepewne,
- poeta przedstawiony jest jako ktoś wyjątkowy,
- twórczość poetycka zapewnia poecie sławę i nieprzemijalność.

II. Język i styl (0–2)

Komunikatywny język, na ogół poprawny (nieliczne błędy drugorzędne różnego rodzaju). Bogaty zasób słownictwa (poprawne użycie pojęć i terminów). Styl jasny, jednorodny, adekwatny do tematu).

III. Kompozycja (0–3)

Funkcjonalna wobec tematu, trójdzielna, spójna z zachowaniem poprawnego układu graficznego (wyraźny i związany z tematem wstęp, logiczna argumentacja, wynikające z argumentacji wnioski / podsumowanie).